Eiropas Parlaments
2024-2029

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja
Priekšsēdētājs

11.11.2025

Johan Van Overtveldt
Budžeta komitejas
priekšsēdētājam
BRISELĒ

Temats: Atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda darbu zaudējušiem darba ņēmējiem izmantošanu saistībā ar Zviedrijas iesniegto pieteikumu (EGF/2025/003 SE/*Northvolt*) (2025/0326(BUD))

Godātais priekšsēdētāj!

Saistībā ar minēto procedūru Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai tika uzdots iesniegt atzinumu Jūsu vadītajai komitejai, un tā nolēma atzinumu nosūtīt vēstules veidā.

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja šo jautājumu izskatīja 2025. gada 11. novembra sanāksmē. Šajā sanāksmē tā nolēma iesniegt par jautājumu atbildīgajai Budžeta komitejai turpmāk izklāstīto atzinumu.

Cieņā

Li Andersson

ATZINUMS

A. tā kā Zviedrija 2025. gada 16. jūnijā iesniedza pieteikumu Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF) izmantošanai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/691 8. panta 1. punktu saistībā ar darba ņēmēju atlaišanu uzņēmumā *Northvolt* (*Northvolt AB*) un tā meitasuzņēmumos, kā arī 13 apakšuzņēmumos, piegādes un pakārtotās ražošanas uzņēmumos Zviedrijā; tā kā attiecībā uz šo pieteikumu saskaņā ar EGF regulas 8. panta 5. punktu tika iesniegta papildu informācija; tā kā galvenais uzņēmums darbojas saimnieciskās darbības nozarē, kas klasificēta *NACE* 2. redakcijas 71. nodaļā (Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze); tā kā uzņēmuma *Northvolt* veiktā darba ņēmēju atlaišana galvenokārt notikusi *NUTS* 2. līmeņa reģionos Augšnorlandē (SE33), Stokholmā (SE11) un Austrumu Viduszviedrijā (SE12);

B. tā kā Zviedrija minēto pieteikumu iesniedza saskaņā ar intervences kritērijiem, kas uzskaitīti Regulas (ES) 2021/691 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā, kurā noteikts, ka ir jābūt izpildītam nosacījumam par to, ka četru mēnešu atsauces periodā darbība ir beigusies vismaz 200 darbu zaudējušiem darba ņēmējiem kādā dalībvalsts uzņēmumā, ieskaitot darbu zaudējušus darba ņēmējus piegādes uzņēmumos un pakārtotās ražošanas uzņēmumos un/vai pašnodarbinātas personas, kuru darbība ir beigusies; tā kā pēc šā pieteikuma izvērtēšanas Komisija, ievērojot visus spēkā esošos EGF regulas noteikumus, ir secinājusi, ka pieteikums atbilst EGF finansiālā ieguldījuma piešķiršanas nosacījumiem;

C. tā kā pieteikums attiecas uz 5829 darbu zaudējušiem darba ņēmējiem, kuru darbība uzņēmumā *Northvolt* (*Northvolt AB*) un tā meitasuzņēmumos, kā arī 8 apakšuzņēmumos, piegādes un pakārtotās ražošanas uzņēmumos ir beigusies četru mēnešu atsauces periodā no 2024. gada 28. novembra līdz 2025. gada 28. martam; tā kā papildus šiem darba ņēmējiem atbalsttiesīgi ir arī 657 darbu zaudējuši darba ņēmēji, kuru darbība beidzās pirms vai pēc pārskata perioda; tā kā pavisam kopā ir 6486 atbalsttiesīgi saņēmēji;

D. tā kā Komisija 2025. gada 28. oktobrī Parlamentam un Padomei iesniedza lēmuma par EGF tādas izmantošanas priekšlikumu, kuras rezultātā līdzekļus saņemtu Zviedrija, lai atbalstītu 5800 paredzēto atbalsta saņēmēju reintegrāciju darba tirgū;

E. tā kā notikums, kas izraisīja šo darbvietu zaudēšanu, ir uzņēmuma *Northvolt AB* liela pārstrukturizācija, kam 2025. gada 12. martā sekoja uzņēmuma bankrots; tā kā, cenšoties izveidot Eiropas akumulatoru ražošanas nozari, lai samazinātu atkarību no Ķīnas ražotājiem, 2016. gadā privātie ieguldītāji nodibināja *Northvolt AB*; tā kā 2022. gada jūnijā Skellefteo pašvaldībā tika atvērta akumulatoru rūpnīca *Northvolt Ett* un kā pētniecības pilsētiņa Vesterosas pašvaldībā tika izveidota *Northvolt Labs*; tā kā *Northvolt Ett* tika izveidota ar mērķi ražot litija jonu akumulatorus elektriskajiem automobiļiem un enerģijas uzglabāšanai;

F. tā kā tomēr ātri atklājās nopietnas problēmas ražošanas procesā un 2023. gadā

ražošana *Northvolt Ett* sasniedza tikai 0,5 % no tā sākotnēji plānotās jaudas; tā kā šīs kavēšanās dēļ lielākie *Northvolt* klienti bija spiesti atcelt pasūtījumus; tā ka tajā pašā laikā Ķīnas akumulatoru ražotāji valsts subsīdiju dēļ varēja pārdot akumulatorus par puscenu salīdzinājumā ar *Northvolt* ražotajiem akumulatoriem; tā kā, ņemot vērā Ķīnas dominējošo stāvokli un cenšoties iegūt neatkarību no Ķīnas ražotājiem, daudzas pasaules ekonomikas arī vērienīgi subsidēja savu akumulatoru ražošanu un radīja akumulatoru pārmērīgu piedāvājumu, ņemot vērā to, ka Ķīnas ražotāji vieni paši spēj apmierināt globālo pieprasījumu;

G. tā kā 2025. gada 7. augustā ASV jaunuzņēmums *Lyten* paziņoja par nodomu pārņemt *Northvolt* akumulatoru ražošanu; tā kā šis darījums pašlaik ir iesniegts Zviedrijas iestādēm apstiprināšanai; tā kā šobrīd nav skaidrs, ka ražošanu varētu atsākt un cik darba ņēmējus varētu no jauna pieņemt darbā;

H. tā kā *Northvolt* bankrots ir lielākais moderno laiku vēsturē pieredzētais bankrots Zviedrijā; tā kā Zviedrijas iestādes tomēr negaida būtisku ietekmi uz Vesterosu un Stokholmu, savukārt, ņemot vērā vairāk nekā 5000 darbvietu zaudēšanu, ietekme uz Skellefteo pilsētu (36 000 iedzīvotāju pilsētā un 77 000 iedzīvotāju pašvaldībā) ir smaga, par ko liecina straujš bezdarba līmeņa pieaugums no 2,9 % līdz 8,2 % pēc *Northvolt* bankrota; tā kā tādēļ Zviedrijas iestādes ir nolēmušas koncentrēt Skellefteo, savukārt Vesterosas un Stokholmas darbaspēks tiks informēts par EGF pasākumu iespējamību, un palīdzība tiks piešķirta pēc pieprasījuma;

I. tā kā EGF ieguldījums nedrīkst pārsniegt maksimālo gada apjomu 30 miljonus EUR (2018. gada cenās), kā tas ir paredzēts 8. pantā Padomes 2020. gada 17. decembra Regulā (ES, *Euratom*) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, kurā grozījumi ir izdarīti ar Padomes 2024. gada 29. februāra Regulu (ES, *Euratom*) 2024/765.

Tādēļ Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atgādina, ka EGF mērķis ir apliecināt solidaritāti ar atbalsta saņēmējiem un sniegt viņiem minēto atbalstu; uzskata, ka EGF finansiālais ieguldījums galvenokārt būtu jānovirza aktīviem darba tirgus politikas pasākumiem un personalizētiem pakalpojumiem, kuru mērķis ir ātri no jauna integrēt atbalsta saņēmējus pienācīgā un ilgtspējīgā nodarbinātībā viņu sākotnējā darbības nozarē vai ārpus tās; uzsver, ka ir svarīgi sagatavot un atbalstīt darba ņēmējus steidzami nepieciešamajam Eiropas ekonomikas un sabiedrības zaļās un digitālās pārkārtošanās procesam; šajā sakarībā atkārtoti uzsver, ka Savienībai, cita starpā izmantojot EGF, ir svarīga loma taisnīgas pārkārtošanās procesam nepieciešamo kvalifikāciju finansēšanā, ievērojot Eiropas zaļo kursu;

2. piekrīt Komisijai, ka EGF regulas 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir ievēroti un ka Zviedrija saskaņā ar minēto regulu ir tiesīga saņemt finansiālu ieguldījumu 8 526 322 EUR apmērā, kas ir 60 % no kopējām izmaksām, proti, 14 210 537 EUR, kuras aptver izdevumus par individualizētajiem

pakalpojumiem 13 663 977 EUR apmērā un izdevumus par sagatavošanās, pārvaldības, informācijas un reklāmas, kontroles un ziņošanas darbībām 546 560 EUR apmērā;

3. pauž bažas par to, ka jebkāda kavēšanās attiecībā uz atbalstu darba ņēmējiem, lai atrastu jaunu darbu, varētu izraisīt intelektuālā darbaspēka emigrāciju, kas smagi ietekmētu reģionu, jo daudzi darba ņēmēji bija pārcēlušies uz Skellefteo Zviedrijas ziemeļos tikai saistībā ar darbu uzņēmumā *Northvolt*; atgādina, ka 29 % paredzēto atbalsta saņēmēju ir jaunāki par 30 gadiem un 68 % ir vecumā no 30 līdz 54 gadiem, savukārt 64 % no viņiem ir augstākā izglītība; turklāt uzsver, ka 40 % *Northvolt* darbaspēka bija trešo valstu valstspiederīgie, kuru darba un uzturēšanās atļaujas ir atkarīgas no viņu nodarbinātības;

4. atzinīgi vērtē to, ka Zviedrija ir norādījusi, ka saskaņotais individualizēto pakalpojumu kopums ir izstrādāts, apspriežoties ar darba ņēmēju pārstāvjiem un sociālajiem partneriem saskaņā ar EGF regulas 7. panta 4. punktu;

5. norāda, ka darbiniekiem sniedzamie individualizētie pakalpojumi ietver šādus pasākumus: a) padziļināts izvērtējums un individuāla plānošana, b) darba meklēšanas pasākumi un apmācība, c) atbalsts savas uzņēmējdarbības sākšanai, d) atbalsts ieguldījumam jaunuzņēmumā (darba meklētājiem, kuri izveido paši savu uzņēmumu, būs iespēja pieteikties īpašam ieguldījuma atbalstam līdz 22 000 EUR apmērā), e) darba tirgus apmācība, (f) mācību kursi parastās izglītības sistēmā, g) soļi ceļā uz darbu (šis pasākums ir paredzēts īpaši neaizsargātiem atbalsta saņēmējiem, kuriem varētu būt vajadzīgs īpašs atbalsts, lai piekļūtu darba tirgum vai iegūtu izglītību), h) pabalsti (pabalstu izmaksā tiem, kas stažējas vai gatavojas sākt paši savu uzņēmējdarbību; aktivitātes pabalstu izmaksā tiem, kas aktīvi piedalās piedāvātajos mācību pasākumos; mobilitātes pabalstu izmaksā, lai segtu ceļa un pārcelšanās izdevumus, ja jauns darbs tiek atrasts citā reģionā; atlīdzība par ceļa izdevumiem saistībā ar dalību darba intervijās ārpus pilsētas);

6. jo īpaši uzsver EGF regulas 7. panta 2. punkta nozīmi, kurā ir prasīts saskaņoto pakalpojumu kopuma izstrādē ņemt vērā turpmākās darba tirgus izredzes un nepieciešamās prasmes, kas būtu saderīgas ar pāreju uz resursu ziņā efektīvu un ilgtspējīgu ekonomiku, un īpašu uzmanību veltīt digitālās rūpniecības laikmetā vajadzīgu prasmju izplatīšanai; satura piemēri ietver programmējamu loģisko kontrolleri (PLK), rūpniecisko automatizāciju, digitālo ražošanas pārvaldību, energoefektīvu tehnoloģiju un pamata programmēšanu;

7. uzsver, ka Zviedrija ir apstiprinājusi, ka turpmāk aprakstītie pasākumi, kas saņem EGF finansiālu ieguldījumu, nesaņems finansiālus ieguldījumus no citiem Savienības finanšu instrumentiem;

8. atgādina par iespēju saskaņotajā pasākumu kopumā iekļaut īpašus laikā ierobežotus pasākumus, to skaitā bērna aprūpes pabalstu izmaksu, kā paredzēts EGF regulas 7. panta 2. punkta b) apakšpunktā, lai atvieglotu darba meklētāju līdzdalību piedāvātajās darbībās.